

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **N. N.**, zast. Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL. M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 1. 2015, čj. OAM-558/ZA-ZA05-K08-2014, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 4. 2017, čj. 22 Az 2/2015–78,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 4. 2017, čj. 22 Az 2/2015–78, **se ruší** a věc **se vrací** Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 14. 1. 2015 neudělil žalovaný žalobkyni mezinárodní ochranu.

[2] Krajský soud v řízení o žalobě proti tomuto rozhodnutí shledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalobkyně spatřovala nepřezkoumatelnost v nedostatečném zjištění aktuální situace na Ukrajině, kde by mohla být po návratu ohrožena či napadena jakoukoli stranou konfliktu. Soud jí přisvědčil a uvedl, že ozbrojený konflikt, byť i na části území, má vliv na situaci v celé zemi a může sám o obě být relevantní pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany osoby, která nežije v přímo zasažené oblasti. Soud zdůraznil, že ačkoliv je v pravomoci soudů ve správním soudnictví ověřovat či doplňovat dokazování provedené správními orgány, není jejich úkolem stav věci prvotně zjišťovat. Proto soud považoval za nezbytné, aby se žalovaný znovu zabýval aktuální situací v zemi původu.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.
[4] Stěžovatel vytkl rozsudku krajského soudu jak nesprávné posouzení právní otázky (podle něj nebyla žalobkyni mezinárodní ochrana udělena důvodně), tak i nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů (krajský soud nevysvětlil, proč považuje posouzení situace na Ukrajině ve správním řízení za nedostatečné).

[5] Krajský soud se svým postupem rovněž dopustil procesních pochybení, která mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozsudku. Soud postupoval nejasně v průběhu řízení, protože nařídil jednání, následně jej odročil a vynesl rozsudek bez jednání. Soud pochybil tím, že stěžovateli doručil doplnění žaloby až v den vydání rozsudku. Přitom zřejmě z doplnění žaloby vycházel, neboť v jeho důsledku již opětovně nenařizoval jednání. Tato skutečnost je vážnou vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Stěžovatel ponechává na uvážení NSS, zda je možné tuto písemnost skutečně považovat za doplnění žaloby a zda v ní nebyly uplatněny nové žalobní body až po uplynutí lhůty k podání žaloby.

[6] Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Předtím, než se soud mohl zabývat obsahem kasační stížnosti, zjistil, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. K takovýmto vadám jsou správní soudy povinny přihlížet i bez námitky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí netrpí zmíněnou vadou.

[9] Kasační stížnost stěžovatele – Ministerstva vnitra je přijatelná, pokud se krajský soud dopustil zásadního procesního pochybení (viz rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2007, čj. 2 Azs 21/2006–59, č. 1143/2007 Sb. NSS). Stěžovateli byla zaslána k vyjádření blanketní žaloba ze dne 2. 2. 2015, která obsahovala pouze výčet a citaci zákonných ustanovení, jejichž porušení se stěžovatel podle žalobkyně dopustil. K této žalobě se stěžovatel vyjádřil ve svém podání ze dne 9. 3. 2015. Krajský soud následně žalobkyni ustanovil zástupce, který doplnil žalobu podáním doručeným krajskému soudu dne 7. 3. 2017. Doplnění žaloby bylo stěžovateli doručeno dne 4. 4. 2017, tedy ve stejný den, kdy krajský soud o věci rozhodl.

pokračování

[10] Z rozsudku nepochybně plyne, že krajský soud vycházel z doplnění žaloby. Rozebírá v něm totiž námitku uvedenou v doplnění a na základě ní dochází k závěru o nepřezkoumatelnosti stěžovatelova rozhodnutí. Je nepravděpodobné, že by krajský soud vycházel z blanketní žaloby, která obsahovala pouhý výčet zákonných ustanovení a jejich citaci. Nemohlo z ní být zřejmé, v čem konkrétně je spatřováno porušení uvedených ustanovení. Taková žaloba spíše neobsahovala žádný projednatelný žalobní bod, byť je nyní tato otázka předmětem rozhodování rozšířeného senátu (viz usnesení NSS ze dne 25. 5. 2017, čj. 10 Azs 65/2017–49).

[11] Nemožnost seznámit se s doplněním žaloby před vydáním rozsudku porušuje zásadu rovnosti účastníků řízení upravenou v § 36 odst. 1 s. ř. s., podle nějž je soud povinen poskytnout účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Tato zásada je dále konkretizována v § 74 odst. 1 s. ř. s., podle nějž je soud povinen zaslat žalobu žalovanému a došlé vyjádření žalovaného žalobci. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 6. 12. 2007, čj. 2 Afs 91/2007–90, vyslovil, že „*nedoručit vyjádření druhému z účastníků řízení za situace, kdy soud o žalobě rozhoduje bez jednání a z tohoto vyjádření ve svém rozsudku vycházel, je vadou řízení*“. Z odůvodnění plyne, že účastníci musejí být seznámeni s každým důkazem nebo stanoviskem, jejichž účelem je ovlivnit rozhodování soudu, a musejí mít možnost se k nim vyjádřit. Nutné je také zohlednit skutečnost, zda je ve věci rozhodováno bez nařízení jednání. Pokud totiž soud rozhoduje o věci samé bez jednání, je nezbytné, aby účastníci řízení měli k dispozici všechny podklady, ze kterých bude soud při samotném rozhodování vycházet.

[12] Ke stejným závěrům NSS dospěl v rozsudku ze dne 27. 11. 2014, čj. 4 As 208/2014–39, či v rozsudku ze dne 21. 5. 2008, čj. 1 As 42/2008–34, ve kterém vyslovil: „*Doručil-li soud žalobu žalovanému až s rozsudkem ve věci samé, jednal v rozporu s § 36 odst. 1 a § 74 odst. 1 s. ř. s., neboť žalovaný se nemohl seznámit s obsahem žaloby a nemohl k ní podat své vyjádření, k čemuž ho předmětná ustanovení opravňují. Řízení před soudem tak bylo stiženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.*“ K tomu vyložil, že z povahy věci a ze systematiky zákona plyne, že úkony popsané v § 74 odst. 1 s. ř. s. činí předseda senátu před vlastním projednáním žaloby a před vydáním konečného rozhodnutí tak, aby soud měl ke své rozhodovací činnosti k dispozici vyjádření od všech dotčených osob.

[13] Procesní pochybení krajského soudu spočívající v tom, že podle § 74 odst. 1 věty třetí s. ř. s. nedoručil doplnění žaloby stěžovateli, je tedy vadou řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, a to zejména za situace, kdy soud o žalobě rozhodoval bez jednání a kdy z doplnění žaloby nepochybně vycházel ve svém rozsudku.

[14] S ohledem na skutečnost, že stěžovatel neměl možnost se vyjádřit k doplnění žaloby, nelze předjímat, jak by vyznělo jeho případné vyjádření. Protože toto vyjádření chybí, nelze ani předjímat, jak by rozhodl krajský soud, kdyby takovýmto vyjádřením disponoval. Nejvyšší správní soud se proto nemůže zabývat zbylými kasačními námitkami, neboť není zřejmé, zda by v případě řádného vedení řízení bez procesních vad krajský soud rozhodl stejně.

IV. Závěr

[15] Nejvyšší správní soud proto zrušil napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán zde vysloveným právním názorem ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. září 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu